

צוות תגובה מהירה לטיפול במינים פולשים

לקחים ראשוניים

עפרי גבאי ואלון רוטשילד
החברה להגנת הטבע

מינים פולשים

מינים פולשים הם מינים שהובאו אל מחוץ לתחום התפוצה הטבעי שלהם **על ידי האדם**, שם הם התבססו והתפשטו, תוך השפעה שלילית על המערכת האקולוגית והמינים המקומיים.

שלבי התקדמות הפלישה הביולוגית

המין אינו מתפשט לבתי גידול טבעיים

המין נצפה לראשונה מחוץ לבית גידולו הטבעי

המין מבסס אוכלוסייה בת קיימא בבית הגידול

המין מתפשט לבתי גידול חדשים

המין משפיע על הסביבה החדשה

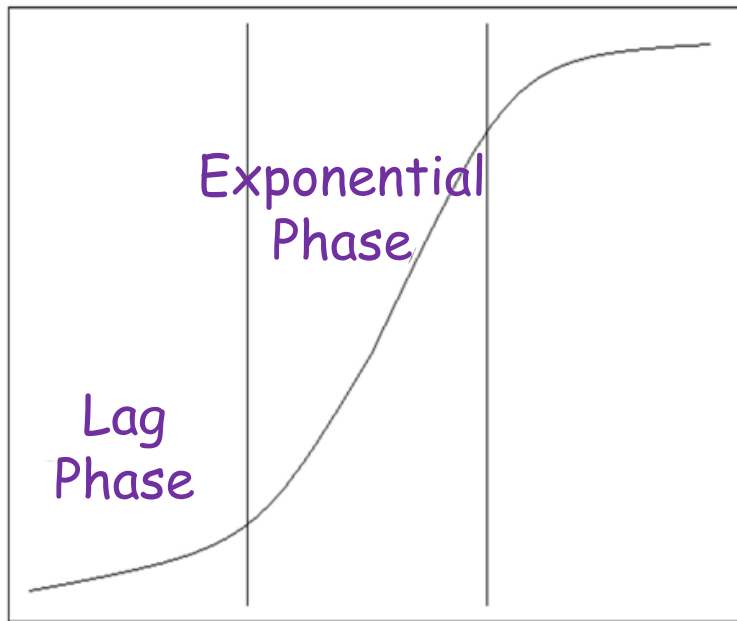
כניסה

הגעה

התבססות

התפשטות

השפעה

Lag Phase

Exponential Phase

הגעה

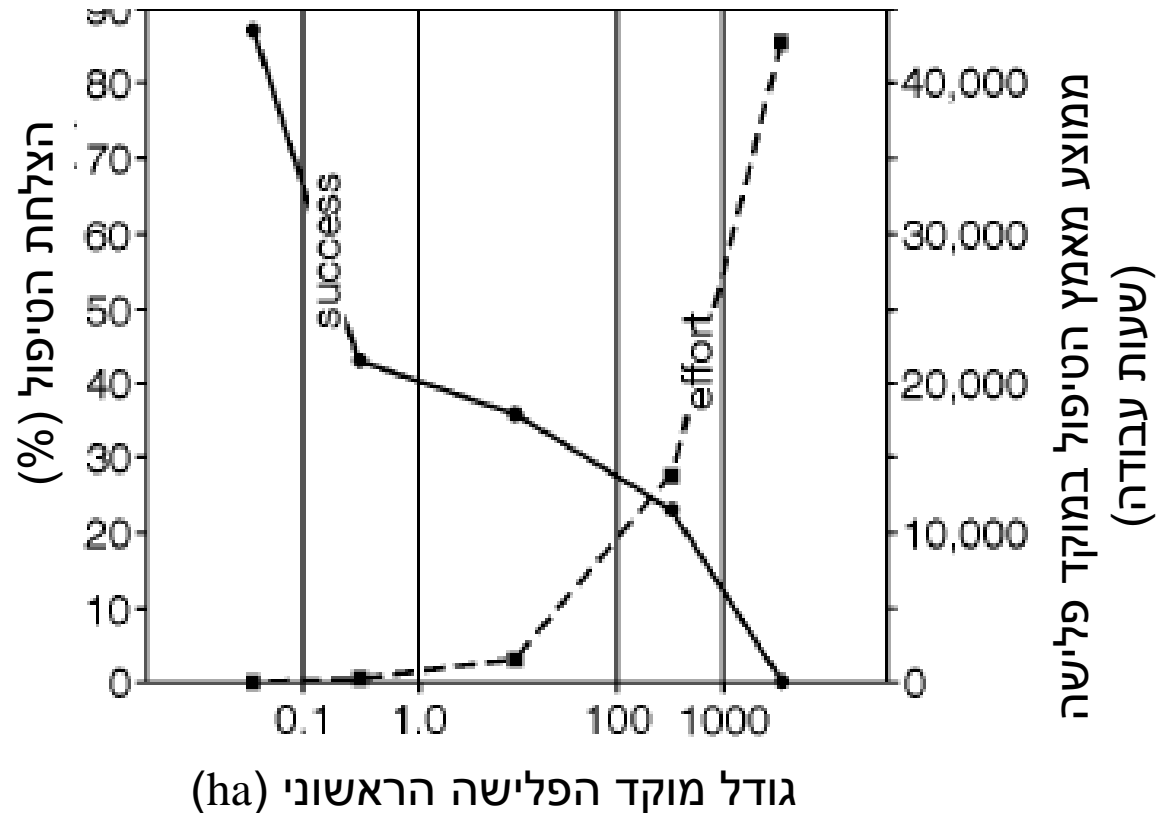
התבססות והתפשטות

השפעה

גודל השטח ומידת ההשפעה

ככל שהתגובה מאוחרת יותר, ההוצאה הכלכלית על טיפול במינים פולשים, והנזקים הנגרמים עולים באופן מעריכי.

במקביל, יעילות הטיפול יורדת באופן מעריכי ככל שהתגובה מאוחרת יותר.

Rejmanek and Pitcairn
2002

שלוש חזיתות לטיפול במינים פולשים:

1. מניעה:

חקיקה, אכיפה והסברה; הערכות מקדימה למצב של פלישה

2. גילוי מוקדם וטיפול מהיר:

ביעור של מוקדי פלישות חדשים עוד בטרם התבססו או בטרם החלו להתפשט

3. ממשק והקטנת הפצה

צוות תגובה מהירה לטיפול במוקדי פלישה חדשים

מטרות הפרויקט

1. הפחתת מספר הפלישות החדשות בישראל, והגנה על תאי שטח רגישים מפני פלישות חדשות.
2. מנוף להקמת מנגנון ממשלתי לניטור ותגובה מהירה
3. העלאת מודעות הציבור הרחב לבעיית המינים הפולשים, תוך עשייה פעילה של דיווח

צוות תגובה מהירה לטיפול במוקדי פלישה חדשים

דרך הפעולה

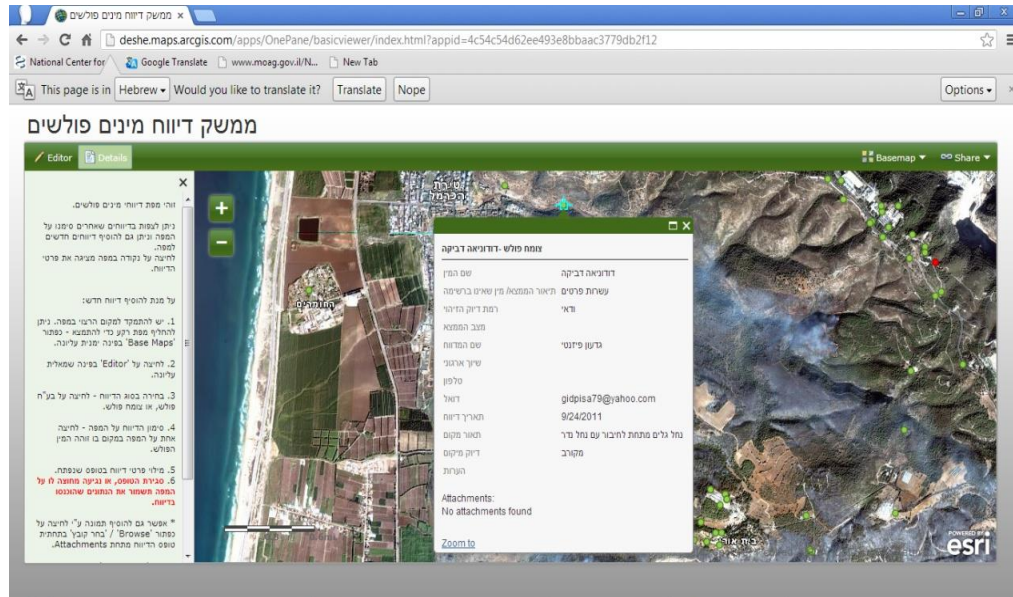
- איסוף מידע באמצעות הציבור
- ניתוח מבוסס ממ"ג של המידע שנאסף
- יצירת מענה בשטח, על ידי הנעת הגורם מנהל שטח או על ידי פעולה של צוות הפרויקט

- ✓ תא שטח חדש
- ✓ שטח פתוח
- ✓ שטח בעל ערכיות גבוהה

איסוף מידע בעזרת הציבור

אפליקציה ואתר אינטרנט ייעודי לדיווחים: www.teva.org.il/polshim

עוד באתר:

- דגשים לדיווח
- מדריך כיס לזיהוי צמחים פולשים
- חומר נוסף

polshim@teva.org.il

מהלך הטיפול בדיווחים

בחינת מעמד סטטוטורי של השטח

לא מנוהל ע"י אחד מן
הגופים הנ"ל

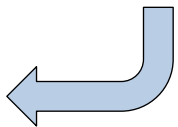
טיפול ע"י צוות החברה
להגנת הטבע

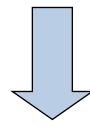
מנוהל ע"י קק"ל, רט"ג, רשות
ניקוז, רשות מקומית

וידוא המידע מול המדווח

העברת בקשה לטיפול

מעקב אחר ביצוע

טיפול ע"י צוות תגובה מהירה

1. בחינת המידע שהועלה באתר לפי הקריטריונים הבאים:
 - מידת הפולשנות של המין - קדימות לפולשנות גבוהה
 - היקף הפלישה – קדימות להיקפים מצומצמים
 - קרבה לשטחים רגישים – עדיפות לשטחים פתוחים ושטחים בעלי ערכיות גבוהה
 - מיקום הפלישה בנוף וגודל השטח שבפוטנציאל השפעה
2. וידוא המידע מול המדווח
3. בדיקה ראשונית בשטח, לעיתים באמצעות אנשי קשר
4. יציאה לטיפול
5. ביקורים חוזרים וטיפולים לפי הצורך

דוגמאות

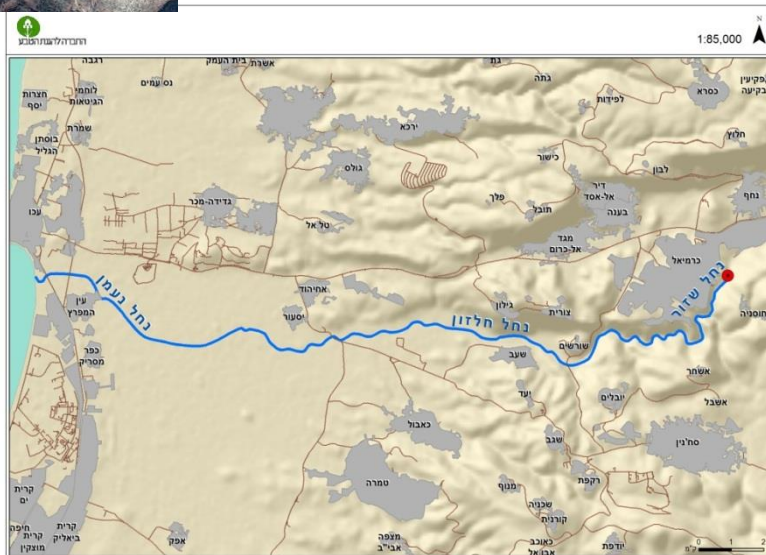
טיונית החולות בגלבוע

- צמח פולש המתפשט במהירות במישור החוף
- טרם התפשט באזור זה

דוגמאות

שיטת עלי ערבה בשולי כרמיאל, מעל נחל שזור
במעלה אגן הניקוז של נחל חילזון, אחד הנחלים המרכזיים בגליל
התחתון המערבי

שטח ההשפעה: כ-2711 דונם

צילום: רועי פדרמן

דוגמאות

דגים פולשים במעיינות ההר והגולן

• הוצאו דגים מ-18 מעיינות

• כ- 400 דיווחים על צמחים

• כ-85 מדווחים

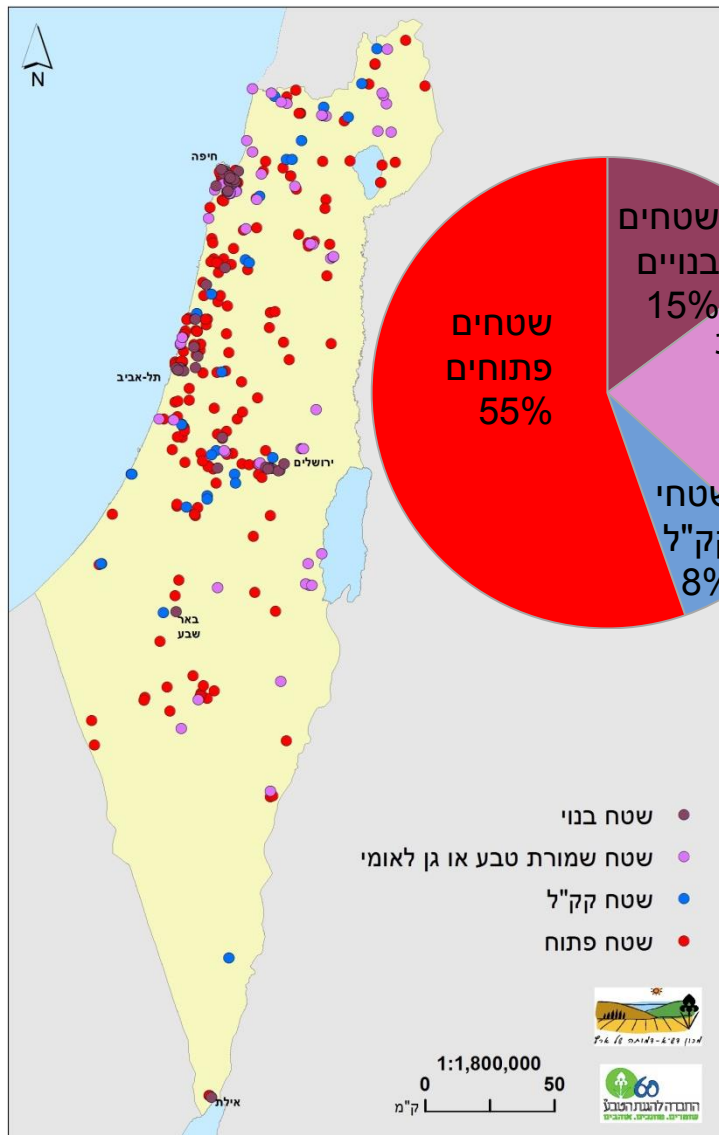
• 9% מהדיווחים - בשולי כבישים

• דיווחים רבים על פלישות בהיקפים

נרחבים

• טיפולים בכ-20 מוקדי פלישות צומח

מפת הצמחים הפולשים

אתגרים:

1. דיווחים איכותיים (ציבור מדווחים מיומן)
2. שיתוף פעולה בין-ארגוני
3. תיקון לפקודת היערות
4. ניטור ומעקב

המלצות להקמת מערך ניטור וצוות תגובה מהיר

- בחסות ממשלתית ובשותפות כספית וניהולית של מירב הגופים הרלוונטיים
- ניהול ע"י ועדה משותפת, הפעלה מקצועית ע"י רט"ג; בעל סמכות לפעול בשטחים שבאחריות הגופים השונים.

המערך יכלול:

- **רכז** - איסוף המידע ותיקופו, ניתוח קדימות, תעדוף, תיאום
- **מאגר מידע** – ריכוז כלל המידע מהגופים השונים.
- **תקציב ליועצים חיצוניים** בתחום ההדברה והאקולוגיה
- **עובדי הדברה**
- **מערך תומך** (ללא עלויות ישירות) של אנשי שטח מהגופים השותפים בפרויקט (דיווח, אימות דיווחים, סיוע בניטור ובהדברה)

תודות

B E R A C H A
ה כ ר א ב ח א

דיקלה זיידמן
דפנה גלזר
עמית מנדלסון
מעיין מרמלשטיין
רועי פדרמן
אודליה זיו
יער צמח
מתן בורשטיין
ד"ר עודד כהן

ובעיקר -

לציבור המדווחים

להתראות ב: www.teva.org.il/polshim